

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Mangouras împotriva Spaniei (MC) - 12050/04

Hotărârea din 28.09.2010

Art. 5 § 3: Garanție care să asigure prezența la ședința de judecată – Eliberat în timpul procedurii

Cuantumul ridicat al cauțiunii stabilite în cazul unui căpitan de vas responsabil de poluare maritimă: *neîncălcare*

În fapt – Reclamantul, de naționalitate greacă, era căpitanul vasului *Prestige*, care atunci când naviga în apropierea coastelor spaniole în 2002, a deversat în oceanul Atlantic 70 000 de tone de combustibil pe care le transporta în containerele sale, din cauza unei spărturi prin care pătrundea apă în coca navei. Deversarea încărcăturii a provocat o catastrofă ecologică, ale cărei efecte asupra faunei și florei maritime s-au prelungit timp de mai multe luni și s-au propagat până la coastele franceze.

A fost declanșată o anchetă penală, iar judecătorul de instrucție a dispus arestarea preventivă a reclamantului, cu posibilitate de eliberare condiționată la achitarea unei cauțiuni de 3 milioane de euro. Judecătorul de instrucție a pus accentul pe atitudinea avută de reclamant, care putea antrena existența unei infracțiuni împotriva resurselor naturale și a mediului înconjurător, precum și a infracțiunii de nerespectare a autorităților administrative. Gravitatea acestor presupuse infracțiuni și naționalitatea străină a reclamantului, care nu avea relații speciale cu Spania, justificau, în opinia judecătorului, cuantumul ridicat al cauțiunii. Reclamantul a solicitat punerea sa în libertate și cu titlu subsidiar, reducerea cauțiunii la 60 000 EUR, sumă pe care o considera adecvată situației sale personale. Judecătorul de instrucție a respins cererea, pe motiv că gravitatea presupuselor infracțiuni justifică menținerea în arest preventiv. Fiind vorba despre cuantumul cauțiunii, și-a reiterat argumentele enunțate anterior și a precizat că prezența reclamantului la proces era esențială pentru elucidarea faptelor care au survenit după apariția scurgerii de apă în coca vaporului. Atât recursul *de reforma*, cât și apelul reclamantului au fost respinse. Depunerea unei garanții bancare corespunzătoare cuantumului cauțiunii cerute a fost consemnată de judecătorul de instrucție, care a dispus în consecință și în anumite condiții, eliberarea provizorie a reclamantului. Recursul *amparo* pe care reclamantul l-a înaintat instanței constituționale pentru a contesta cuantumul cauțiunii a fost declarat inadmisibil.

Ulterior, autoritățile spaniole i-au permis reclamantului să se întoarcă în țara de origine, unde locuiește acum, sub responsabilitatea administrației grecești de a asigura respectarea controlului periodic la care era supus reclamantul în Spania. Astfel, trebuie să se prezinte la fiecare 15 zile la comisariatul insulei sale natale sau la cel din Atena. Procedura penală cu privire la fond este încă în desfășurare.

Printr-o hotărâre din 8 ianuarie 2009, o cameră a Curții a constatat, în unanimitate, neîncălcarea art. 5 § 3.

În drept – Art. 5 § 3: Curtea reamintește că o cauțiune nu poate fi cerută atâta timp cât prevalează motive care justifică arestarea persoanei din cauză și că autoritățile trebuie să se asigure că stabilesc o cauțiune potrivită și că decid dacă menținerea în arest a unei persoane acuzate rămâne sau nu indispensabilă. În plus, dacă cuantumul cauțiunii trebuie să fie stabilit în principiu, în funcție de persoana din cauză și de resursele sale, nu este totuși nerezonabil, în anumite circumstanțe, să se ia în considerare amploarea prejudiciului imputat. Reclamantul a fost lipsit de libertate timp de 83 zile și a fost eliberat ca urmare a depunerii unei garanții bancare de 3 milioane de euro. Deși cuantumul cauțiunii sale depășea probabil resursele personale de care dispunea reclamantul, instanțele naționale înțelegeau să ia în considerare, în afara situației sale personale, gravitatea infracțiunii de care era acuzat, precum și „mediul său profesional”. Prin urmare, Curtea trebuie să examineze dacă o astfel de abordare este conformă cu art. 5 § 3.

Din acest punct de vedere, Curtea consideră că trebuie luate în considerare noi realități în interpretarea cerințelor art. 5 § 3, și anume preocuparea legitimă și în creștere cu privire la infracțiunile împotriva mediului înconjurător, precum și o tendință de a recurge la dreptul penal ca mijloc de punere în aplicare a obligațiilor de mediu impuse de dreptul european și internațional. Amintind că intensificarea apărării drepturilor omului implică în paralel o fermitate mai mare față de atingerile aduse valorilor fundamentale ale societăților democratice, Curtea consideră că nu este exclus ca mediul profesional al activității în cauză să trebuiască să fie luat în calcul la stabilirea cuantumului cauțiunii, pentru a-și garanta eficiența. Având în vedere caracterul excepțional al prezentei cauze și pagubele enorme de mediu cauzate de o poluare maritimă de o rară amploare, nu este surprinzător faptul că autoritățile judecătorești au adaptat cuantumul cauțiunii la nivelul responsabilităților în cauză, în așa fel încât responsabilii să nu aibă interesul de a se sustrage justiției, renunțând la cauțiune. Nu este sigur că o cauțiune care ia în considerare numai resursele reclamantului ar fi fost suficientă pentru a asigura înfățișarea la ședință. De altfel, numai faptul că depunerea cauțiunii a fost efectuată de asigurătorul armatorului tinde să confirme că în mod justificat, instanțele spaniole au reținut implicit, referindu-se la „mediul profesional” al reclamantului, că acesta avea legături cu persoane care puteau achita cauțiunea.

Astfel, instanțele spaniole au ținut cont suficient de situația personală a reclamantului și mai ales de statutul său de angajat al armatorului, de legăturile sale profesionale cu persoane care puteau achita cauțiunea, de naționalitatea și de domiciliul său, precum și de lipsa unor legături cu Spania și de vârsta lui. Având în vedere contextul deosebit al cauzei și consecințele de mediu și economice catastrofale ale deversării încărcăturii, au fost luate în considerare în mod întemeiat gravitatea infracțiunilor în cauză și amploarea prejudiciului imputat reclamantului.

Concluzie: neîncălcare (zece voturi la șapte).